

Merknadsskjema

Plannavn	Årstad, gnr. 160 bnr. 191 Langhaugen videregående skole
Arealplan-ID	4601_70830000
Saksnummer	PLAN-2022/20683
Utarbeidet av	Siri M. Ludvigsen
Sist revidert	21.12.2023

Nr.	Avsender	Hovedpunkt i merknad/uttalelse	Forslagsstillers kommentar	Endringer		
				Kart	Bestemmelser	Beskrivelse
1	Høringsinstanser: Eviny, 08.06.2023 Dokumentnr 38	1. I arealdelen er det vedtatt tilknytningsplikt for fjernvarme. Eviny ber om at tilknytningsplikt vedtas i plan. 2. Eviny har etablert infrastruktur for fjernvarme i planområdet og leverer til Langhaugen videregående skole. Dersom planen berører eksisterende infrastruktur, oppfordrer vi til tidlig dialog for å finne de beste løsningene. Varmebehovet for skolen kan dekkes av fjernvarme.	1. Allerede sikret i bestemmelsene. Regulert i bestemmelsene §2.4.1. 2. Eksisterende bygg er tilknyttet fjernvarme, og ledninger går bak skolebygget over parkeringsplassen. Avhengig av hvor dypt disse ligger, kan det være at infrastruktur blir berørt. Dialog er opprettes mellom entreprenør og Eviny direkte for å avklare detaljene.			
2	DSB, 09.06.2023 Dokumentnr. 40	1. DSB har ikke kapasitet til å gå inn i alle mottatte plansaker, og sender automatisk svar. 2. DSB har innsigelseskompetanse på følgende områder: Farlige stoffer og storulykkevirksomheter Transport av farlig gods Brannsikkerhet Tilfluktsrom (sivilforsvardistriktene) 3. DSB samarbeider med Statsforvalteren. Dersom det er behov for direkte involvering bes det om at høringen sendes til DSB på nytt.	1. Tatt til orientering 2. Planen inkluderer tilfluktsrom i kjeller i eksisterende skolebygg. Det er sendt søknad om fritak til tilfluktsrom for tilbygget til sivilforsvarsdistriktet, men denne er ikke behandlet i plansaken. 3. Forslagstiller vurderer at det ikke er behov for direkte involvering av DSB.			
3	Bergen brannvesen, 26.06.2023 Dokumentnummer 44	1. Forutsetter at planområdet tilrettelegges for brannvesenets kjøretøy, samt tilstrekkelig slokkevannkapasitet. 2. Tilkomst for brannvesenet må ikke forringes til eksisterende bebyggelse i og rundt planområdet. 3. Eventuelle veier og oppstillingsplasser over betongdekke eller parkeringsgarasje, må merkes tydelig for maks belastning. 4. Planlegges det for tekniske installasjoner på taket, slik som solceller og lignende er det viktig at dette blir hensyntatt i prosjekteringen, slik at en effektiv slokkeinnsats kan utføres.	Alle merknader tatt til følge. 1. Bebyggelsen i planforslaget er tilrettelagt for brannvesenets kjøretøy. Det er prosjektert tilstrekkelig slukkevannsdekning i vedlagt VAO-plan. 2. Tilkomst til eksisterende bebyggelse er ikke forringet. 3. Bestemmelsene skal hindre at betongdekke kjøres over, ref, §3.1.5.5.a. Landskapsplan vil revideres for å viser oppstillingsplass for brannbil og tiltak i bakken for å hindre kjøring over tak. 4. Slokking til solceller på tak er hensyntatt i prosjekteringen.			3. Illustrasjon oppdateres med oppstilling plass brannbil.
4	LUKS, 03.07.2023 Dokumentnr 45	1. Det må legges til rette for lovlig biloppstillingsplass for varelevering og avfall. Det kan ikke legges til rette for liten lastebil (LL), da kjøretøyene som benyttes er Lastebil (L). 2. Ingen varemottak kan etableres for kjøretøy mindre enn beskrevet i dette dokumentet. 3. Krav som ligger i TEK17 for varemottak må gjelde. 4. Minner om at Arbeidstilsynet har i sin transportkampanje 20 meter som avstandsgrense.	1. Det er lagt til rette for lovlig biloppstillingsplass for varelevering og avfall. Varelevering vil foregå fra stopplomme i Slettbakksveien, rundt 20 m fra inngang til nybygget, med alternativ varelevering fra stopplomme i Hagerups vei. Ved leveranser ringer leverandøren den som står som mottaker, som distribuerer varer der de hører hjemme. Hyppighet på leveranser varierer, men generelt kan man regne med omtrent 2-3 vareleveringer i uken. Det er		2. Bestemmelsene revideres, slik at det ikke lenger tillates kjøring for varelevering over skolegården.	2. Illustrasjon splan oppdateres for å reflektere endret vareleverin

		<p>5. Det må også sikres støy mot boliger.</p> <p>6. IK-MAT forskriften må følges hva gjelder ubrutt kjølekjede.</p> <p>7. Minner om at avstand fra biloppstillingsplass til varens plassering ikke må overstige 50m for enkeltleveranser. For gjentakende leveranser skal denne være 20m.</p> <p>8. Viser til arbeidsplassforskriften.</p>	<p>ellers litt diverse henting av instrumenter og lignende til bruk på arrangementer andre steder i byen. Av tilgjengelig utstyr har skolen en pallejekk og noen sekkehjul.</p> <p>2. Merknaden tas til følge. Varelevering med kjøring over skoleplassen fjernes, og plass til lastebil (L) opprettholdes fra Hagerups vei og Slettebakksveien.</p> <p>3. Kravene i TEK er oppfylt i prosjektet, på lik linje med UU-krav.</p> <p>4. Avstanden mellom varelevering i Slettebakksveien imøtekommer den foretrukne avstanden på 20 m. Fra Hagerups vei er avstanden lenger (50m), denne plassen vil benyttes som sekundær varelevering ved behov. Trolig vil plassen bli bruk til leveranse av mat (traller på hjul), mens plassen i Slettebakksveien er for annen levering.</p> <p>5. Dette anses ikke å være relevant for dette prosjektet, da leveranser til skolen hverken vil være hyppige eller utpreget støyende.</p> <p>6. IK-MAT forskriften vil følges der den er gjeldende for leveranser av denne typen. Matleveranser til eksisterende skolebygg vil opprettholde dagens rutiner for leveranse.</p> <p>7. Foretrukket avstand ivaretas fra Slettebakksveien, se pkt 4. Det kan eventuelt regnes som en ulempe at L fra Hagerups vei har for lang transportvei. Likevel er adkomsten herfra til dør universelt utformet, og det vil være mulig å benytte motorisert hjelpemiddel for å transportere last, noe som vil redusere ulempen. Avstandene er en anbefaling, men ikke et krav.</p> <p>8. Kravene i arbeidsplassforskriften er ivaretatt.</p>			g.
5	Norges Handikapforbind Bergen, 11.07.2023 Dokumentnr 46	<p>1. Ønsker å sette søkelys på universell utforming som virkemiddel for å få et samfunn med plass til alle.</p> <p>2. Universell utforming må innarbeides i planforslaget.</p> <p>3. Det må være aktiv medvirkning – også tidlig i planleggingsfasen. Minner om at krav for UU skal følges.</p> <p>4. Oppfordrer til at oppdragsgiver har krav ved inngåelse av kontrakter, at leverandører skal kunne skriftlig dokumentere kompetanse på universell utforming.</p>	<p>1. Krav ivaretatt. Bygg og uteområder er universelt utformet i tråd med forskriften.</p> <p>2. Tatt til følge. Krav til universell utforming ut over forskriftskravene er sikret i bestemmelsene 3.1.1.3.b, 3.1.1.4.b.</p> <p>3. Planene ble presentert for Rådet for menneske med nedsett funksjonsevne, 23.03.2023, saksnr 2022/5789-105. Det er planlagt et nytt møte i november.</p> <p>4. Vestland fylkeskommune er oppdragsgiver. Krav om kompetanse for universell utforming er sikret gjennom anskaffelsen av oppdraget. I tillegg var løsninger og universell utforming ett av vurderingskriteriene for hvilket prosjekt som ble valgt gjennom pris- og designkonkurransen.</p>			
6	Bergen Vann, 15.07.2023 Dokumentnr. 47	<p>1. Viser til tidligere uttalelse til VA-rammeplan. I detaljprosjekteringen bør det vurderes å etablere tekniske fordryningsanlegg som kan driftes og vedlikeholdes. Vi anbefaler å ikke bruke sprengsteinsfylling som fordryningsmagasin mtp. fremtidig drift og vedlikehold. Alternative løsninger bør vurderes.</p> <p>2. Tilleggsmerknad ber om at følgende tas med i reguleringsbestemmelsene: - VA-rammeplan skal følges i det videre planarbeidet. Dette vil</p>	<p>1. Tatt til orientering. Alternativer til fordryning vil vurderes i detaljprosjektet. Til planarbeidet vil det også lages en utdypende plan for åpen overvannshåndtering, som på sikt kan redusere behov for fordryningsmagasin.</p> <p>2. Tatt delvis til følge. Bestemmelsen inkluderes, men omformuleres ettersom bestemmelser ikke skal ha forklarende tekst. Foreslått bestemmelse: VA-rammeplan skal være retningsgivende for videre prosjektering.</p>		2 VA-rammeplan skal være retningsgivende for videre prosjektering.	

		sikre at utviklingen skjer i samsvar med overordnede hovedplaner.			
7	Eldrerådet, 03.08.2023	Ber om forlenget frist til 25. august	Ivarettatt av Bergen kommune.		
8	NVE, 08.08.2023 Dokumentnr 52	1. På grunn av stor saksmengde har ikke NVE kapasitet til å konkret gå inn i reguleringsplaner, men kan komme med innspill der det er konkrete problemstillinger.	1. Tatt til orientering. Faremomenter som flom- og skredfare og overvann er vurdert i planforslaget. Det er ikke identifisert noen risikomomenter som må sendes til NVE for uttalelse.		
9	Helsevernenheten, Bergen kommune, 10.08.2023 Dokumentnr. 53	<p>1. Det skal være drift av skolen samtidig med anleggsarbeider. Dette lar seg vanskelig forene på grunn av støy, støv og sikkerhet. Anbefaler at spesielt grunnarbeidene utføres når ikke elever er til stede.</p> <p>2. Eksisterende skolebygg skal bygges om innvendig samtidig med drift av skolen. Helsevernenheten ser ikke hvordan det lar seg gjøre å skifte ventilasjonsanlegg med elever tilstede, når luftskiftet skal ivaretas samtidig.</p> <p>3. Anbefaler at det tilbys erstatningslokaler for elever i anleggsperioden.</p> <p>4. Støtter PBEs vurdering at kjøring over elevenes trafikkareal er uheldig. Skolen har lite uteoppholdsareal, dette bør ikke forringes av trafikk.</p> <p>5. Støy i gul støysone kan ikke regnes med i godkjent uteoppholdsareal.</p> <p>6. Planområdet er omkranset av boliger og skoler. Det må lages gode planer for støyreducerende tiltak i anleggsperioden.</p> <p>7. Anbefaler om akustiker vurderer om naboer/elever kan skjermes tilstrekkelig, eller om det må tilbys alternativt bosted eller lokaler.</p> <p>8. Anbefaler at retningslinjer om bygge- og anleggsstøy i T-1442/2021 overholdes så langt det er mulig. Det må settes krav i reguleringsbestemmelsene om støyreducerende tiltak (f.eks tidspunkt for støyende arbeid). Under bygging er det viktig med informasjon. Det bør også lages en plan for hvordan det skal følges opp at underleverandør følger støykrav.</p>	<p>1. Tas delvis til følge. Tilpassing av støyende virksomhet til spesielle tider vil være krevende, ettersom hensyn for elevene (støy på kveldstid eller tidlig morgen) vanskelig lar seg kombinere med støy som ivaretar beboere. Av hensyn til hekkende måke, bør det ikke være støyende arbeid på sommeren. Det innebærer at det ikke er noe tid på året eller døgnet som er mer egnet for støyende arbeid. Planlagt periode for støyende grunnarbeid vil være 60 arbeidsdager. I forbindelse med søknad om tiltak må det lages en plan for anleggsfasen som også beskriver ulike avbøtende tiltak for å reduseres støyplager for elever og beboere.</p> <p>2. Rehabilitering av eksisterende skolebygg er foreløpig ikke planlagt langt nok til at en kan si noe om hvor store tiltak som er nødvendig. Det er foreløpig ikke vurdert behov for utskifting av ventilasjonsanlegg og om skifte av ventilasjonsanlegg vil innebære full rehabilitering eller en kort nedetid mens aggregatet skiftes. Dette vil i så fall beskrives i forbindelse med søknad om tiltak. Det ble gjort tiltak med å etablere nye realfagsrom i nybygg og dette utløser noe mer kapasitet til eksisterende ventilasjonsanlegg i eksisterende bygg. Om det må gjennomføres utskifting av deler av ventilasjonsanlegget vil dette bli gjort i skolens ferier 3. Tas ikke til følge. Det er ikke planlagt erstatningslokaler for elevene i anleggsperioden.</p> <p>4. Tas delvis til følge: planen revideres slik at varelevering ikke lenger vil foregå fra skoleplassen, men fra stopplomme i veien. Kjøring fram til inngang for personer med funksjonsnedsettelse må fortsatt være tillatt for å imøtekomme behovene for denne gruppen.</p> <p>5. Tatt til følge: bestemmelsene 4.2.2. sikrer dette forholdet.</p> <p>6. Tatt delvis til følge: bestemmelsene §2.5.3 sikrer en plan for støy og støv i anleggsperioden. Se svar pkt 1.</p> <p>7. Tatt delvis til følge: det er aktuelt å få akustiker til å vurdere forsvarligheten i planen det vises til over, men det er ikke praktisk mulig å gjennomføre på dette stadiet, før anleggsperioden og anleggsstart er kjent. Krav til denne planen er allerede sikret i bestemmelsene, og skal leveres før søknad om igangsettingstillatelse.</p> <p>8. Tatt til følge: Bestemmelsen nevnt i pkt 6 kan revideres slik at T1442 gjør seg gjeldende i denne planen.</p>	7. Revisjon: plan for støy i anleggsfasen skal foreligge senest ved søknad om igangsettingstillatelse.	
10	FAU Fridalen skole, v/ Mads-Jørggen Klausen,	<p>1. Takker for god presentasjon på informasjonsmøte.</p> <p>2. FAU er positive til planene, og er forbedring av bygg og</p>	<p>1. Tas til orientering</p> <p>2. Tas til orientering</p>		3. Plan for anleggsfasen

	21.08.2023 Dokumentnummer 54	uteområde som en positiv forbedring generelt. 3. FAU ønsker å delta aktivt for å planlegge sikker skolevei. Ber om å bli inkludert i videre planlegging med tanke på byggefase.	3. Tas til følge. Entreprenør vil involvere FAU ved utforming av sikringstiltak i anleggsfasen. Krav til trygg skolevei ivaretas i bestemmelsene		skal også beskrive tiltak for trygg skolevei	
11	Statsforvalteren i Vestland, 22.08.2022 Dokumentnummer 55	1 Statsforvalteren ser positivt på planlagt en oppgradering av skolen. 2. Langhaugen skole ligger sentralt i bydelen og bidrar til redusert behov for bil- og busstransport til/fra boligområdene rundt. 3. Det legges til rette for økt bruk av sykkel. Dagens sykkelandel blant elevene er lavt, og potensialet er derfor stort. 4. Tilbygget vil erstatte dagens gymsal og grusbane. I bestemmelsene inngår etablering av en mindre ballbane «Nordplassen» som kan fungere som en erstatning for dagens grusbane.	Statsforvalteren har ingen særlige merknader til planforslaget.			
12	Vestland fylkeskommune, 22.08.2023 Dokumentnummer 56	1. Det har vært tett dialog og samhandling mellom Bergen kommune og fylkeskommunen underveis i planprosessen. De forutsetter at det vil være fortsatt dialog og samhandling for å finne gode og helhetlige løsninger. 2. Planen er ikke i konflikt med nasjonale eller vesentlige regionale kulturminneinteresser. Nye Langhaugen skole er løst på en god måte med hensyn til den eksisterende skolen. 3. Det er viktig framover å ha god dialog med fylkeskommunen som kulturminnemyndighet. Viser også til hensynssonen på Landås. Oppfordrer til videre dialog om uteområde, avkjørsel, sykkel og gangarealet som ikke er ferdig løst, for å finne løsninger som sikrer helheten i planen. Har forståelse for at det er vanskelig å løse komplekse trafikale utfordringer, men ber om at eksisterende situasjon langt på veg må videreføres i den nye planen. 4. Pågående prosjekt i Hagerups vei skal utbedre sykkeltilbudet forbi Langhaugen vgs. Gjennomføringsplanen tilsier byggestart 2023/2024 og ferdigstilling i 2024. Det har vært god dialog mellom sykkelprosjektet og tiltakshaver for reguleringsplanen. Grunnet ferieavvikling har de dessverre ikke hatt mulighet til å sjekke alle detaljer opp mot den dialogen. 5. Planmaterialet virker godt gjennomarbeidet, og har tatt hensyn til innspill så langt. 6. I varsel om oppstart ba FK om at krysset Birkenvegen / Haggerupsvei ble inkludert i planavgrensningen. Dette er ikke lenger avgjørende for FK som forvalter av fylkesvei. 7. To avkjørsler samles til en i tråd med merknader. Det er likevel mange trafikantgrupper her, og FK er usikker på siktforhold og trafikksikkerhet i dette området. Ber om at utformingen av anlegget vises med tekniske tegninger. Det er viktig at arealet er utformet med god sikt mellom internveiene der de møtes før krysset med Hagerups vei. 8. Ber om at avkjørsel reguleres i plankartet slik den skal utformes, avkjørsel pil er ikke tilstrekkelig. Areal innenfor	1. Tas til følge. Det vil være tett dialog med fylkeskommunen i videre arbeid. 2. Tas til orientering. 3. Tas delvis til følge. Videre dialog om løsninger bør gjennomføres. Fylkeskommunen som veimyndighet har også merknader til utforming på avkjørsel. Foreslåtte revisjoner for å sikre trafikksikkerheten, gjør at muren ikke lar seg bevare. Forslagstiller velger å prioritere trafikksikkerhet, da den hybride løsningen ikke ga tilfredsstillende løsning for noen av partene. Bestemmelsene revideres, slik at det ikke er krav til bevaring av den omtalte muren. 4. Tas til orientering. Det er gjennomført et nytt møte med INV for å koordinere planene for sykkeprosjektet med tegninger i reguleringsplanen. 5. Tas til orientering 6. Tas til orientering. 7. Tas til følge. Tekniske tegninger for krysset utarbeides i henhold til FKs innspill, og hensyn til sikt og sikkerhet undersøkes. 8. Tas til følge: plankartet endres, slik at avkjørselpil utgår, mens avkjørselens utforming reguleres, jfr tekniske planer i punktet over. Forespørsel er sendt til FK for innspill til riktig arealformål og grenser for regulering av avkjørsel. 9. Tas til følge. Siktlinjer kvalitetssikres for helning. 10. Tas til følge. Siktsoner koordineres med sykkelprosjektet. 11. Tas til følge. 12. Tas til følge. Overgangsfelt kvalitetssikres, plassering koordinert med nye tegninger mottatt fra FK. 13. Tatt til følge. Bredden på 2,8m inkluderer sikkerhetsone, som vist i vegtegninger i plansaken. Nye tegninger fra sykkelprosjektet viser en justert geometri for stopplomme. 14. Tas til følge. Forslagstiller har tatt opp igjen dialogen med sykkelprosjektet og avstemmer tegninger og plankart.	8. Avkjørsel reguleres, avkjørsel pil utgår. 11. Stening av avkjørsel 13. Justert geometri i stopplomme. 14. ref. Pkt 13. 15. reguleres sikkerhetsone til annen veggrunn 18.	3. Krav til gjenoppbygging av mur utgår fra bestemmelsene. 11. bruk av avkjørsel i anleggsperioden hjemles i bestemmelsene. 15. bestemmelse knyttet til sikkerhetsone som definerer bruk av feltet.	7. Nye, tekniske tegninger som viser revidert utforming av avkjørsel. 16. sikkerhetsone rettes i normalprofil.

		<p>siktsonene kan reguleres til annen veggrunn grøntareal. Ber om at dette er på plass før sluttbehandling.</p> <p>9. Lengde på siktlinje mot sykkelfelt skal ta hensyn til helling. Ber om at dette kvalitetssikres.</p> <p>10. Avkjørsel mot siktsoner sykkel ser ut til å komme i konflikt med mur/rekkverk i sørøst. Ber om at dette følges opp med sykkelprosjektet, så siktsoner er ivaretatt.</p> <p>11. Ber om at det reguleres stengetegn (=) i avkjørsel som skal stenges. Hvis eksisterende avkjørsel til skoleplass skal brukes i anleggsfasen, bør det hjemles i bestemmelsene.</p> <p>12. Ber om kvalitetssikring av plassering av overgangsfelt. Følge opp med sykkelprosjektet.</p> <p>13. Stoppplomme i Hagerups vei er vist med 2,8m bredde i plankartet. FK legger til grunn en sikkerhetssone på min 0,5m.</p> <p>14. Ber om at reguleringsplanen samsvarer med sykkelprosjektets tegningsunderlag. Slik planen ser ut nå, ser det ut til at det er behov for justeringer av stopplomma.</p> <p>15. Ønsker annet arealformål på sikkerhetssona. Ber forslagstiller vurdere annet formål på arealet.</p> <p>16. I normalprofil ca 270 er sikkerhetssona navngitt som møbleringssone. Dette må rettes.</p> <p>17. Merknader til bredde på sykkelfelt bak stopplomme. Må avstemmes med sykkelprosjektet.</p> <p>18. Murer knyttet til veganlegget skal fremgå av planen med mursymbol.</p> <p>19. Plankartet mangler byggegrense mot fylkesvei. Ber om at det legges inn 15m byggegrense, og at sykkelskur legges utenfor byggegrensa.</p>	<p>15. Tas til følge. Etter gjennomgang av mulige arealformål, ser ikke forslagstiller andre muligheter enn å regulere arealet til annen veggrunn.</p> <p>16. Tas til følge. Normalprofil rettes.</p> <p>17. Se pkt 14.</p> <p>18. Tas til følge: plankartet endres slik at arealformål til mur endres til linje for mur.</p> <p>19. Tas delvis til følge. Det kan legges inn byggegrense mot fylkesvei, men byggegrense kan ikke være til hinder for videreføring av mur ned mot skoleplassen, og forslagstiller ønsker å opprettholde plassering av sykkelskur. Det er en betydelig høydeforskjell mellom skoleplass og Hagerups vei som må ivaretas med en mur. Grunnet høydeforskjellen vil ikke skolegården kunne nyttes til normalt veivedlikehold, og eventuelt vedlikeholdsbehov vil være for vedlikehold av selve muren. En avstand på 1,5m mellom sykkelskur og mur vil være tilstrekkelig for dette vedlikeholdsbehovet. Sykkelskur er en lett konstruksjon, og er ikke til hinder for fremtidige samferdselstiltak. Forslagstiller foreslår at plassering av sykkelskur justeres slik at den får en minste avstand på 1,5m mot mur.</p>	<p>Regulere mursymbol til veganlegg.</p> <p>19. Byggegrense 15 mot fylkesvei, med unntak av sykkeskur som får byggegrense 1,5m fra mur</p>		
13	Statens vegvesen, 22.08.2023 Dokumentnr 57	<p>1. Det er avgjørende at planforslaget støtter opp under målene om at færre skal kjøre privatbil og flere skal gå, sykle eller ta kollektiv.</p> <p>2. SVV savner at tiltak og anbefalinger som fremkommer i vedlagte utredninger følges opp i planforslaget.</p> <p>3. Sykkel må prioriteres med kvalitet i løsningene. God, tørr sykkelparkering, attraktiv plassering. Tilgang til dusj og garderobe i forbindelse med sykkelparkering. Plass til transportsykler. Enkel stasjon for sykkelservice. Dette må stilles krav om i bestemmelsene.</p> <p>4. Ikke tilstrekkelig krav til sykkeloppbevaring – 50% i låst skur med begrenset tilgang, og alle plassene overdekket.</p> <p>5. Mange sparkesykkelplasser, tillegg til at mange plasser skal opparbeides ved behov. Skeptisk til bestemmelsen da den er uklart. Ber om styrking av bestemmelsen.</p> <p>6. Sparkesykkel, aldri sette dette før i reguleringsplan. Finner antallet svært høyt, og mener dette er prioritert for høyt. Samsvarer ikke med reisevaneundersøkelsen. Mer om dette reduseres og underordnes sykkel-p.</p> <p>7. Stiller spørsmål til avsetningslomme personbiler. Dette oppfordrer til mer bilkjøring. Ligger for tett på sykkelanlegget, og det er fare for ulykker. Det er anbefalt en buffer, dette er</p>	<p>1. Tas til orientering.</p> <p>2. Tas til følge. Planforslaget revideres slik at tiltak for trafikkikkerhet følges bedre opp, med revidert geometri på avkjørsel, samt at varelevering utelukke fra skolegården. Trafikkanalyse vil oppdateres før sluttbehandling for å svare til den nye trafikkløsningen.</p> <p>3. Tas delvis til følge. SVV har en ganske lang ønskeliste til krav, i denne planen foreslås det at krav til tørr sykkelparkering, og plass til transportsykler inkluderes i bestemmelsene. Dusj/garderobe og stasjon for sykkelservice er tilbud som byggherre trolig vil legge til rette for, men det foreslås ikke krav til slike tiltak i reguleringsplanen. Prosjektet skal BREEAM-sertifiseres, hvor krav til sykkelparkering, skiftemuligheter og serviceområder er ivaretatt. Det er ikke ønskelig med for mange dobbeltkrav i prosjektet.</p> <p>4. Tas delvis til følge: Bestemmelsene, slik det er formulert nå, innebærer at sykkelparkeringskravet kan løses i to trinn. Som det er beskrevet i planbeskrivelsen, vil foreslått sykkeldekning være tilstrekkelig for fremskrevet behov og mer til, og forslagstiller ser ikke at SVV har noen nye argumenter for hvorfor sykkeldekningen må øke, annet enn en generell</p>		<p>3. Krav til tørr sykkelparkering og krav til lastesykler.</p> <p>4. Omformulering/ny ordlyd for bestemmelse om trinnvis opparbeidelse av sykkelplasser. Min. 80 i låsbart skur.</p> <p>5. redusere sparkesykkelplasser til 50.</p> <p>7. Henvisning til håndbøkene tas</p>	<p>2. Trafikkanalyse oppdateres etter revisjon av tiltak.</p> <p>10. Illustrasjon splan viser snarvei bak skolen.</p>

		<p>ikke fulgt opp i plankartet. SVV anbefaler at avsetningslomme tas ut av plankartet. Bestemmelsene kan heller ikke stå slik at utformingen skal være i tråd med håndbøkene når løsningene ikke er det.</p> <p>8. Anbefaler at fortau F05 og F01 gjøres gjennomgående.</p> <p>9. Trafikksikkerhet må sikres i anleggsperioden. Det må stilles krav om anleggsgjennomføring gi bestemmelsene.</p> <p>10. Snarvei bak skolen og ned mot allé må fremgå av plankart og illustrasjonsplan.</p> <p>11. SVV legger til grunn at løsningene er drøftet med fylkeskommune og kommune som veimyndigheter.</p> <p>12. SVV gjør oppmerksom på at gangfelt ikke kan anlegges etter plan- og bygningslov og ikke kan være juridisk bindende i plankartet.</p>	<p>oppfatning om at mye sykkelparkering er bra. Kravene i KPA skiller ikke mellom skoletyper, og det er vesensforskjell mellom sykkelandel på eksempelvis en barneskole og en videregående skole. I dette tilfellet er kollektivandelen for elevene på 80%, og det er ikke realistisk at elevene som i dag reiser kollektivt skal velge sykkel i stedet for. For lærerne er det potensiale å øke sykkelandelen noe. Dette reflekteres i bestemmelsene, slik at sykkelparkeringen øker fra dagens tilbud på 36 plasser i sykkelkur til 80 i sykkelkur. Sykkelkravet settes til 160 plasser, hvorav 60 kan opparbeides på et senere tidspunkt. Bestemmelsene oppdateres, slik at 80 er i låsbart skur.</p> <p>5. Se punkt 4 over. Bestemmelsen revideres så den ikke lenger er uklar. Antall sparkesykkelplasser reduseres til 50.</p> <p>6. Tas til følge. Antall plasser til sparkesykkel kan reduseres. Behov for plasser for sparkesykkel er spilt inn av brukerne av dagen skole, da det er mye sykkelparkering utenfor anviste plasser, og rot på dagens fortau og i skolegård.</p> <p>7. Tas ikke til følge. Avsetningslomme er et vesentlig tiltak for å bedre trafikksikkerheten, slik at en unngår unødig kjøring inn på skolens parkeringsplass. I tillegg skal gateparkering i Hagerups vei fjernes. Selv om en ikke skal tilrettelegge for foreldrekjøring, er ikke det ensbetydende med at det ikke er behov for å tilrettelegge for korte stopp. Dette vil også gjelde plass for plasskrevende varelevering, eller både elever og lærere som får skyss til jobb. Reisevaneundersøkelser viser en svært høy kollektivandel for elever og stor sykkelandel for ansatte. Etablering av stopplomme vil være et nødvendig virkemiddel for trafikksikkerheten og funksjonaliteten til anlegget. Dersom stopplomme ikke etableres, er det sannsynlig at stopp vil skje i sykkelfeltet, eller en vil få kjøring inn på skolens parkeringsplass, noe som er negativt for trafikksikkerheten.</p> <p>Bufferen (sikkerhetssonen) er tegnet inn i tekniske tegninger for stopplomme, og skal også reguleres med eget felt etter merknader fra FK. Geometrien på stopplomme endres etter prosjekteringsunderlag fra fylkeskommunen. Bestemmelsen med henvisning til håndbøkene kan tas ut.</p> <p>8. Tas til følge.</p> <p>9. Tas til følge.</p> <p>10. Tas til følge, plankart og illustrasjon oppdateres.</p> <p>11. Løsningene er drøftet med fylkeskommune og kommune.</p> <p>12. Tas til følge.</p>		<p>ut.</p> <p>9. Ny bestemmelse om anleggsgjennomføring.</p>	
14	Bymiljøetaten, 22.08.2023 Dokumentnr 58	<p>1. Friluftsliv. Friluftshensynet er ivaretatt med nye opparbeidete utearealer som er åpne utenom skolens åpningstid.</p> <p>2. Bynatur: Trær i GN må vises i plankartet, med hensynssone naturmiljø, med dryppkant og tilhørende reguleringsbestemmelser.</p> <p>3. BYM kan ikke se at de grønne kvalitetene i illustrasjonsplan</p>	<p>1. Tas til orientering.</p> <p>2. Tas delvis til følge: kartfesting av dryppkant og bruk av hensynssone synes overflødig innenfor et areal som er avsatt til grønnstruktur (GN). Det foreslås en tilleggsbestemmelse som ivaretar store trær og rotsone innenfor arealformålet, slik at hensyn til store trær er ivaretatt. Store trær som skal</p>	<p>2. hensynssone trær som skal</p>	<p>2. Tillegg i bestemmelser om rotsone for store trær.</p> <p>3. Bestemmelse</p>	<p>4. Illustrasjon som viser åpne overvannsløsninger.</p>

		<p>er sikret i reguleringsbestemmelsene.</p> <p>4. Ber om at det i større grad vurderes åpne løsninger for overvannet.</p> <p>5. Naturmangfold: det er registrert hekkende fiskemåke på taket, det må gjøres avbøtende tiltak. Eksempel en hensynssone på 250 meter for bakkearbeid i hekketiden (mai-juli). Ber om at det etableres en hensynssone som begrenser støyende arbeid i hekketid for fiskemåker.</p> <p>6. Det må sikres i bestemmelsene at fremmede arter ikke spres videre fra planområdet. Jordmasser må deponeres på riktig måte.</p> <p>7. Mener det kan bli konflikter mellom gående og kjørende ved parkeringsplassen.</p> <p>8. Positivt at planforslaget regulerer sykkelfelt i Hagerups vei,</p> <p>9. Det må etableres gjennomgående fortau forbi avkjørsel til eiendom gbnr 160/160, avkjørsel må markeres med avkjørselpil.</p> <p>10. Illustrasjonsplanen viser et annet dekke på fortauet ved nedre hovedinngang. BYM gjør oppmerksom på at offentlig fortau skal ha et gjennomgående og helhetlig dekke.</p> <p>11. Planen skal vise målsetning av avkjørsel og kommunalt vegareal (o KV og o FO)</p>	<p>ivaretas utenfor sone GN, sikres med hensynssone naturmiljø med bestemmelser om anleggsgjennomføring.</p> <p>3. Tas til følge. Bestemmelsene og formingsveileder revideres for å sikre de grønne kvalitetene i illustrasjonsplanen.</p> <p>4. Dette ses i sammenheng med sikring av grønne kvaliteter i uteområdene. Planforslaget suppleres med illustrasjoner som beskriver åpne overvannsløsninger slik det er prosjektert.</p> <p>5. Tas delvis til følge. Hensynet til fiskemåke kan ivaretas i bestemmelsene, men det foreslås ikke hensynssone naturmangfold, ettersom hensynet vil gjelde hele planområdet, og dermed ikke er avhengig av å være kartfestet.</p> <p>6. Tas til følge: ny bestemmelse som hindrer spredning av fremmede arter.</p> <p>7. Tas til orientering. Trafikksikkerhet ved parkeringsplassen vil gjennom en ny evaluering, ref. innspill fra fylkeskommunen til planforslaget.</p> <p>8. Tas til orientering.</p> <p>9. Tas til følge: plankart oppdateres med gjennomgående fortau og avkjørselpil.</p> <p>10. Tas til følge: illustrasjonsplan oppdateres slik at fortau har gjennomgående dekke.</p> <p>11. Tas til følge. O KV og o FO målsettes.</p>	<p>bevares.</p> <p>9. Gjennomgående fortau og avkjørselplil.</p> <p>11. Målsetting vei og fortau.</p>	<p>som sikrer grønne kvaliteter i uteområdene, formingsveileder oppdateres.</p> <p>5. Tidsbegrensning på støyende grunnarbeid, eller andre avbøtende tiltak av hensyn til fiskemåke i perioden mai-juli.</p> <p>6. Bestemmelse som hindrer spredning av fremmede arter.</p>	<p>10. Illustrasjonsplan viser fortau med gjennomgående dekke.</p>
15	Byarkitekten, 22.08.2023 Dokumentnr 59	<p>1. ByArk er generelt positive til forslaget, det er et godt og gjennomarbeidet konsept.</p> <p>2. Positivt med arealer under bakken, og oppgradert og grønn skoleplass. Fin artikulering av bygningsvolumer og materialitet. Disse kvalitetene er sikret i en enkel og oversiktlig formingsveileder.</p> <p>3. Konsertsalen fortjener et arkitektonisk løft, ved for eksempel å være høyere enn de andre volumene.</p> <p>4. Foreslår følgende formulering i bestemmelsene: Endelig plassering og avtrapping av bygningskroppene skal legge prinsippene i formingsveilederen til grunn".</p> <p>5. Valg av materialer er viktig. Kvaliteter i fasadene bør sikres i bestemmelsene, f.eks med krav om materialprøver som et utsnitt av fasaden i 1:1, og materialbeskrivelse som dokumentasjonskrav til byggesaken.</p> <p>6. Viser til arbeidsmøte om takflater. Solceller på tak vil ses fra fjell og andre bygg. Det er viktig å dokumentere fjernvirkningen i perspektiver. Bør tilstrebe et ryddig og samlet uttrykk som harmonerer med bygningsmassen ellers. Mulighet for bruk av grønne tak bør sikres i bestemmelsene.</p> <p>7. Prosjektet har en fin landskapstilnærming som er bygget opp rundt et gjennomarbeidet konsept med grønne utearealer med rause oppholdskvaliteter samt varierte aktivitetsområder.</p> <p>8. Solbakken – anbefaler at det ses på en løsning som åpner seg mot Slettebakksveien, og at murene minimeres.</p> <p>9. Gatesnitt 2 viser en uheldig brå overgang mellom fortau og inngangsparti. Oppfordrer til å ha fokus på kantsonene og fall på fortau.</p>	<p>1. Tas til orientering.</p> <p>2. Tas til orientering.</p> <p>3. Tas delvis til følge. Detaljering av prosjektet viser at konsertsalen reelt sett må bli lavere enn den er tegnet i dag. Dette vil delvis imøtekomme byarkitektens innspill som at konsertsalen må skille seg ut som et eget volum fra øvrig bygningsmasse. Fasadene vil fremdeles få en utforming som skiller volumet ut som noe eget i tillegg.</p> <p>4. Tas til følge</p> <p>5. Tas delvis til følge. Bestemmelsene revideres, slik at det må levers en materialbeskrivelse for bygg og uteområder til rammesøknad som forholder seg til formingsveilederen. Forslagstiller mener det er unødvendig og for ressurskrevende å legge ved reelle materialprøver til byggesøknaden.</p> <p>6. Tas ikke til følge: taklandskapet er allerede vist i illustrasjoner i plansaken. Utarbeidelse av nye eller mer detaljerte illustrasjoner vil ikke føre til endringer i prosjektet. Det er behov for store arealer til solceller for å gi et klimavennlig bygg. Disse er plassert slik at de ikke blir synlig fra bakkeplan, men for alle som flyr, eller står på fjellet vil solcellene være synlig. Bruk av grønne tak krever ingen «tillatelse» gjennom bestemmelsene. Dersom det blir aktuelt eller nødvendig med grønne tak, kan dette gjennomføres uten at det er bestemmelser om det i reguleringsplanen.</p> <p>7. Tas til orientering</p> <p>8. Tas til følge: Solbakken er omprosjekteres, slik at den er mer åpen mot Slettebakksveien. Nye illustrasjoner.</p> <p>9. Tas til følge. Gulvnivået er hevet i detaljprosjektet for å</p>	<p>4. Endelig plassering og avtrapping av bygningskroppene skal legge prinsippene i formingsveilederen til grunn".</p> <p>5. Krav til materialbeskrivelse for bygg og uteområder i forbindelse med rammesøknad</p> <p>12. Nordplassen omtales i formingsveilederen.</p> <p>16. Formingsveilederes oppdateres til å omtale materialekvaliteter utendørs</p>	<p>8. Nye illustrasjoner er Solbakken</p> <p>9. Oppdatere gatesnitt 2</p> <p>10. Gatesnitt 1 oppdateres</p> <p>11. Tegninger som viser overgang mot nabo ved gangvei.</p> <p>12. Revisjoner i Nordplassen synliggjøres i</p>	

		<p>10. Det er ikke samsvar mellom gatesnitt 1 og landskapsplan.</p> <p>11. Snarvei mellom Hagerups vei og Slettebakksveien er i dag avskjermert mot skolen med et grønt felt. Prosjektet etablerer en ny parallell snarvei som er universelt utformet med en stigning på 1:15. Prosjektet bør se på en løsning der man kan oppnå en grønn sone mellom disse to parallellveiene. Det bør tilstrebes gode overganger mellom trapp og rampe. Illustrasjonsplanen er også uklar på hvordan høydeforskjellene mellom aktivitetsplass og snarveien løses.</p> <p>12. Nordplassen. Illustrasjonsplanen bør vise en bedre integrasjon og overgang mellom plassen og det grønne friområdet i nord som blir bedre i hverandre. Man bør i denne sammenheng skape bedre plass ved inngangen til konsertsalen og vi anbefaler å se på en justering av ballbanens plassering. Man bør ha en bevisst intensjon med utforming og plassering av ballnettet. Skal dette være en transparent konstruksjon som «forsvinner» i bybildet eller skal det være en solid konstruksjon som har slektskap med bygningsvolumene i plassering og materialitet med integrerte funksjoner som sykkelstøtte, benker etc. Nordplassen bør i større grad være utformet som et "grønt og frodig" torg etter intensjonene beskrevet i formingsveilederen. Nå fremstår plassen med store grå arealer med gruet ballbane og mye hardt belegg.</p> <p>13. Viser til tidligere møte, og anbefaler fremdeles å se på løsninger som minimerer bruken av terrengmurer mot eksisterende skolebygg.</p> <p>14. For god universell utforming er det viktig med ryddige naturlige ganglinjer, hvor møbleringselementer ikke står i veien for naturlig veiføring.</p> <p>15. Dagens mur ved hovedinngangen er løst med en presis buetformet mur i busset betong og naturstein. Illustrasjonsplanen viser en mur/kant med en oppstykket og upresis linjeføring. Vi anbefaler at løsningen bearbeides slik at det blir en formsterk og konsis linjeføring av mur/vei som tar hensyn til og spiller videre på eksisterende presise og formsterke bygnings- og kulturmiljø. Vi synes de lave natursteinskantene/murene som omkranser den eksisterende øvre skoleplass er karaktergivende og verdifulle i det historiske skoleanlegget. Kan formene eller materialbruken videreføres på en nyfortolket måte i det nye skoleanlegget?</p> <p>16. Bestemmelsene bør si noe om materialbruk på uteområdene, og å sikre grønne kvaliteter. Bestemmelser og/eller intensjoner i formingsveilederen bør si noe mer om intensjoner og prinsipper for materialbruk utendørs for å sikre kvalitetene.</p> <p>17. Tilføye innholds krav om aktivitetselementer i uteområdene.</p> <p>18. Foreslår at tillatelse til rekkverk/støyskjerm tas vekk.</p> <p>19. Formingsveileder: forslag til formuleringer: «Nye fasader skal ligge parallelt med eksisterende fasader for å forsterke opplevelsen av at de nye og eksisterende</p>	<p>møte fortausnivået bedre. Overgangen en nå jevn.</p> <p>10. Tas til følge. Gatesnittet må oppdateres etter at Lark har omprosjektert ferdig solbakkens terreng.</p> <p>11. Tegninger som viser overgangen mot nabo utarbeides. Det er ikke klart for forslagstiller hva som menes med parallell snarvei – den nye snarveien erstatter eksisterende snarvei. Det er plass til en mindre grønn buffer mot nabo hvis bredden på snarvei reduseres. For å få til universell utforming der det tidligere har vært trapp vil det bli behov for murer eller terrengendringer.</p> <p>12. Tas delvis til følge: det gjøres enkelte justeringer av nordplassen for å inkludere mer grønt. Likevel er dette arealet mer å oppfatte som et torg enn som en park, og utformingen er deretter. Dette arealet vil bli bruk som utendørs vrimeareal i forbindelse med konserter. I tillegg kan ikke ballbanen ha beplantet dekke. Dette gir en uteplass med en høyere andel fast dekke. Ballbanens plassering er justert tidligere etter byarkitektens innspill, og forslagstiller vurderer plasseringen av ballbanen som god. Ballnettet er et flettverksgjerde, og dette oppdateres i illustrasjonsplanen. Formingsveilederen oppdateres for å omtale nordplassen.</p> <p>13. Tas ikke til følge. Bruk av terrengmurer og fall på vei mellom skoleplassene er undersøkt etter ByArks sine tilbakemeldinger, og størrelser på murer er redusert til minste minimum. ByArk har tidligere beskrevet en løsning hvor tilkomsten forsetter ut i parken, og ikke ned på nordplassen for å unngå murene. Dette er ikke ønskelig av to årsaker: gangveien vil da gå rett gjennom en kolle, og store trær som er søkt ivarett vil trolig måtte fjernes for å lage en slik forbindelse. I tillegg er Nordplassen en del av skolegården, og det er riktig og viktig at elevene har en universelt utformet tilkomst mellom skoleplassene. For å imøtekomme ønsket om kobling til parken, er det tegnet inn en enkel, gruset forbindelse til parken som ikke vil kreve terrenginngrep.</p> <p>14. Tas til følge. Ganglinjene vil ryddes opp i til sluttbehandling.</p> <p>15. For å imøtekomme innspillene til trafikksikkerhet fra FK, er nå avkjørsel omarbeidet, med det resultat at muren ikke har kunnet bevares – heller ikke linjeføringen. Utseendet på nye forstøtningsmurer kan diskuteres. Foreløpig er de planlagt i betong.</p> <p>16. Tas til følge. Formingsveilederen oppdateres til å omtale materialbruk på uteområder.</p> <p>17. Tas til følge. Bestemmelsen om uteområder oppdateres til å stille krav til «aktivitetselementer».</p> <p>18. Tas ikke til følge. Det er ikke et ønske om støyskjerm, men noe form for mur eller gjerde må det være for å sikre mot fall. Bestemmelsen må tillate etablering av disse murene, uavhengig om de tilhører vei eller skole.</p> <p>19. Tas til følge, formuleringen kan inkluderes i</p>	<p>17. Krav til aktivitetselementer.</p> <p>19. Formingsveileder oppdateres med tilleggsformulering.</p> <p>20-21. Formingsveileder omstruktureres for å synliggjøre kvaliteter i uteområdene.</p>	<p>illustrasjonsplanen.</p> <p>14. Ryddige ganglinjer i illustrasjonsplan med tanke på UU.</p> <p>15. Geometri på mur oppdateres i illustrasjonsplan.</p>
--	--	--	---	--	---

		<p>fasadene/byggene hører sammen."</p> <p>20. I formingsveileder, kapittel om byrom og ankomst, foreslås å vise prinsipper utforming av plassene innenfor tema som plassering/behandling av møblering, grønt etc.</p> <p>21. Vegetasjon og uteområder, kun en av de tre plassene omtales. Alle plassene bør omtales.</p>	<p>formingsveileder.</p> <p>20. Tas til følge. Formingsveileder omstruktureres for å bedre synliggjøre prinsipper for uteområdene og de ulike plassene.</p> <p>21. Se punkt 20</p>			
16	<p>Byrådsavdeling for kultur, frivillighet og inkludering, dato 18.08.2023, Dokumentnr. 60</p>	<p>1. Planforslaget viser at det er arbeidet med sosial infrastruktur både utvendig og innvendig i nybygget til Langhaugen videregående skole i form av sosiale og kulturelle møteplasser. Dette vurderer vi som svært positivt.</p> <p>2. Vi støtter opp om at en kultursal på Langhaugen videregående skole kan bidra til å øke kulturtilbudet i bydelen, både fra frivillige organisasjoner og kommunale tilbud.</p> <p>3. Det er arbeidet godt med uteområdene for å skape områder for lek og opphold og vi vurderer det som svært positivt at uterommene er tenkt å fungere som nærmiljøanlegg for et større område på Landås.</p> <p>4. Vi er positive til en mer aktiv bruk av fasader på nybygg, og melder inn ønske om tilgjengelig grafittivegg på det nye skolebygget. I Bergen kommunes kunstplan 2017-2028 er det et eget delkapittel om graffiti (gatekunst). Det vil være positivt for utviklingen av dette kunstfeltet dersom det etableres flere lovlige vegger for graffiti</p>	<p>1. Tas til orientering.</p> <p>2. Tas til orientering.</p> <p>3. Tas til orientering.</p> <p>4. Forslagstiller ser verdien i bruk av grafittivegg som visuelt virkemiddel i gatebildet. Prosjektet har et kunstutvalg som kan vurdere en slik funksjon.</p>			
17	<p>Byantikvaren, 25.08.2023 Dokumentnr. 66</p>	<p>1. Selv om planforslaget bygger igjen en del av det åpne kulturmiljøet, er det nye tilbygget godt tilpasset Langhaugen skole. For at prosjektet ikke skal komme i konflikt med kulturmiljøverdiene i området og kulturminneverdien til skolen er det forutsetning at bestemmelsene og formingsveilederen blir revidert.</p> <p>2. Gymsalen er i liten grad omtalt i kulturmiljødokumentasjonen og vi minner på om at det må lages rivedokumentasjon om denne blir vedtatt revet.</p> <p>3. Fra Slettebakksveien kommer tilbygget tett på boligene vest for gaten og endrer opplevelsene av det åpne gateløpet. Tilbygget er på 4 etasjer og vil bli 1 etasje høyere enn boligene. Både plasseringen og byggehøyden mot gaten vil gi en vesentlig endring av gateløpet og vi ber derfor om det i planen jobbes videre med avbøtende tiltak. Dette må sikres i plandokumentene og formingsveilederen.</p> <p>4. For å sikre at Byantikvaren blir hørt i senere byggesak er det viktig for oss at planområdet viderefører hensynssone kulturmiljø fra KPA2018 til i detaljplanen.</p> <p>5. Vi mener at bestemmelsene for hensynssone H570_1 er gode og ivaretar det opprinnelige anlegget på en i hovedsak tilfredsstillende måte, men vil gjerne at bestemmelsene også sikrer at opprinnelige bygningsdeler, som dører blir bevart.</p> <p>6. I bestemmelsene §§ 3.1.1.2.d og 3.1.1.2.e er det ikke definert om installasjoner på takene gjelder eksisterende bygning eller nybygget. Skal det komme tiltak på takene av det eksisterende</p>	<p>1. Tas til orientering. Revisjoner i merknader gjennomgås under.</p> <p>2. Det er laget egen dokumentasjon på gymsalen, vedlegg 13c Gymsbygget. Etter avklaring med byantikvaren fremkommer det at det er tilstrekkelig å lage samme dokumentasjon, men med ny forside som heter rivingsdokumentasjon.</p> <p>3. Tas ikke til følge. Byantikvaren beskriver avbøtende tiltak for byggets høyder. Forslagstiller har allerede sikret en rekke utformingskrav i formingsveileder, som vil bedre virkningen på høyder og volum. Bl.a. vil sprangene i fasaden og romslighet i lommer mot gaten, materialvalg og inndeling i fasader både vertikalt og horisontalt være med å nedskalere bygningsvolumene. Det er forslagstillers oppfatning at bygget allerede er bearbeidet iht. dette punktet, og at det ikke er så mange andre virkemidler for å avbøte endringen i gatebildet. Det er en kjensgjerning at gatebildet uansett vil bli vesentlig endret, ettersom det er ubebygd her i dag.</p> <p>4. Hensynssone kulturmiljø er videreført gjennom hensynssone H570_2 som dekker hele planområdet.</p> <p>5. Tas til følge: Bestemmelsen endres, slik at også originale bygningsdeler som dører, bevares.</p> <p>6. Tas delvis til følge: bestemmelsen kan virke noe uklar rundt virkeområde, og det foreslås at bestemmelsen d) endres til å gjelde kun for nybygget. Forslagstiller foreslår å opprettholde bestemmelsen e) ettersom den kun tillater tekniske anlegg på tak som ikke er synlig fra bakkeplan.</p>		<p>5. Bevaring av originale bygningsdeler.</p> <p>6. Lagt inn i bestemmelse at det kun gjelder for nybygg.</p> <p>8. Relieff i materialer er inkludert i formingsveileder</p>	

		<p>bygget mener vi at dette må komme tydelig fram,</p> <p>7. Vi motsetter oss ikke endringer av muren, men mener at planarbeidet må avklare hvilke konsekvenser kravet til frisikt får for muren, fortau, mm. Byantikvaren mener at muren skal beholdes, men kan endres mot Hagerups vei på en måte som sikrer frisikten og samtidig ivaretar kulturminneverdiene.</p> <p>8. Byantikvarens vurdering er at illustrasjonene i planmaterialet er gode og viser at det er tatt hensyn til dagens skolebygg. Nytt tilbygg har artikulerte fasader i delvis tegl og fasader med grønt relieff. Materialvalget er godt tilpasset det opprinnelige bygget. Den grønne delen av fasaden er vist med tredimensjonal struktur. Denne eller tilsvarende tredimensjonale strukturer er viktig for kvaliteten i prosjektet. Vi kan derimot ikke se at disse kvalitetene er godt nok forankret i planbestemmelsene eller formingsveilederen</p>	<p>7. Når nye merknader til frisikt og avkjørsel skal følges, er det nå utarbeidet et nytt forslag til løsning. I dette alternativet kan ikke mur ivaretas. Det er også utfordringer med å bygge opp igjen mur på samme måte som tidligere, ettersom høyden på mur vil komme i konflikt med frisikt. Arealene (og mur) som tilhører Hagerups vei vil få gjerde i tråd med veistandarden til fylkeskommunen.</p> <p>8. Tas til følge; krav til relieff eller tekstur i materialene er inkludert i formingsveilederen.</p>			
18	Klimaetaten, 25.08.2023, Dokumentnr. 63	<p>1. Det er positivt at eksisterende skole bevares og rehabiliteres, men det står ingenting i planbeskrivelsen om ambisjoner for rehabiliteringen av denne. Her bør Fylkeskommunen vise ambisjoner og oppgradere bygget til en vesentlig bedre energistandard enn det eksisterende fra 60-tallet.</p> <p>2. I Klimagassberegningen mangler det beregning på riving kontra bevaring av gymsal. Muligheter for bevaring av eller ombruk av hele eller deler av eksisterende gymsal eller materialer derfra må vurderes.</p> <p>3. I Klimagassberegningene er det lagt en ambisjon om 10 % utslippsfri byggeplass og resten biodiesel. Det bør være rom for vesentlig høyere andel utslippsfri byggeplass når det bygges så tett på eksisterende bygg.</p> <p>4. Positivt med solcellepanel. Dette er mulig å anlegge så det ikke er synlig fra bakkeplan.</p> <p>5. Det er positivt at det legges til rette for mer sykkelparkering. Det står ingenting om disse er under tak, men i Bergen må en større andel av plassene være under tak for at det skal være attraktivt å sykle.</p> <p>6. Antallet plasser ligger under kravet i KPA og det bør derfor forberedes for ytterligere sykkelparkering om behovet skulle oppstå i framtiden. Det burde også være tilrettelagt for bruk av bysykler i nærheten av skolen. Det bør også legges til rette for dusjmuligheter og garderobe for elevene dersom man vil øke antallet syklist. Planforslaget legger ikke opp til bildeling, men dedikerte plasser for samkjøring kan være en løsning for å redusere parkeringsdekningen ytterligere.</p> <p>7. Terrenginngrepet som gjøres på østre del av tomten og vegetasjonsendringene må også tas med i klimagassberegningene</p> <p>8. Det er positivt at det legges opp til at kulturarenaen kan sambrukes med Fridalen skole og at den kan brukes av andre utenfor skoletiden, men det bør også vurderes om det er mulig at andre arealer kan brukes utenfor skoletiden.</p> <p>9. Til slutt vil vi rekommandere at Fylkeskommunen vurderer</p>	<p>1. Tas til orientering. Valg av tiltak for oppgradering av klimaskallet for eksisterende skolebygg må veies opp mot antikvariske hensyn, og det er derfor ikke gitt at bygget kan oppnå vesentlig bedre energistandard uten andre konsekvenser for kulturhistorien. Hensikten med oppgraderingen av bygget er likevel å forlenge byggets levetid, forenkle drift og brukskvaliteter, i tillegg til en heving av de estetiske og antikvariske kvalitetene. En heving av energistandard vil derfor være en av målsetningene ved tiltaket, og vil gjennomføres så langt det lar seg gjøre. Dette er likevel noe som ikke skal reguleres i en reguleringsplan, og det gjøres ingen endringer i planforslaget.</p> <p>2. Tas delvis til følge: Klimagassberegningen er oppgradert til å inkludere et scenario hvor eksisterende gymsalbygg bevares. Dagens gymsal er i så dårlig teknisk stand at det ikke er realistisk å beholde eller ombygge den. Ombrukskartlegging av gymsalen vil gjennomføres i forbindelse med byggesaken, iht. nye forskriftskrav.</p> <p>3. Andel utslippsfri byggeplass er satt til en verdi som vurderes som realistisk i denne fasen. Bruk av strøm fra eksisterende bygg er foreløpig ikke aktuelt.</p> <p>4. Tas til orientering. Solcellepaneler er ikke synlig fra bakkeplan.</p> <p>5. Krav til andel tørr sykkelparkering tas med i bestemmelsene, ref. merknad fra Statens vegvesen over.</p> <p>6. Tas delvis til følge: Bestemmelsene sikrer fremtidig utbygging av flere sykkelparkeringsplasser, og det vises til svar til merknad fra Statens vegvesen over. Tilrettelegging for bysykler er et kommunalt tiltak, og kan ikke fastsettes i reguleringsplanen. Dusjmuligheter og garderober for elevene er ivaretatt i bygget. Oppfordringen til dedikerte plasser for samkjøring vil vurderes av byggeier.</p> <p>7. Tatt til følge, klimagassberegningene er oppdatert til å ta med terrenginngrep.</p> <p>8. Tas til orientering. Fylkeskommunen som byggeier er</p>			2 og 7. Oppdaterte klimagassberegninger.

		om dette er et prosjekt som kan løftes ytterligere til å bli et forbilde prosjekt i FutureBuilt.	aktive i å søke samarbeidspartnere og sambruksmuligheter for kulturarena og idrettshall. 9. Tas til orientering. Fylkeskommunen vurderer ikke dette som et aktuelt prosjekt for FutureBuilt. Det er likevel uttalte klimaambisjoner for bygget, som skal BREEAM-sertifiseres Excellent.			
Fagnotat plan og bygningsetaten, 30.05.2023	<p>1. Refererer til byantikvarens vurdering, at nytt bygg er en etasje for høyt, og at solceller på taket skaper et unødige blikkfang. Nytt bygg vil redusere eksisterende skolebyggs effekt som markør i strøkskarakteren.</p> <p>2. I tillegg til at det foreslås solceller, er det forslag til tilkomst til tak via heis, noe som fordrer et takoppbygg på 2,6m, og grunnflate 20m². Det er ikke illustrert hvorvidt installasjoner med maksimal høyde vil være synlig fra bakkeplan.</p> <p>3. I planforslaget foreslås det å opprettholde snarveien mellom Hagerups vei og Slettebakksveien, men dette kommer dårlig frem på perspektivene.</p> <p>4. PBE anbefaler å gå videre med solcelleløsningen, men med tilbaketrekking for å unngå at de blir synlig fra bakkeplan. Tilbaketrekking må vises i illustrasjonsmaterialet. Synlighet til snarvei må fremkomme av illustrasjonsmaterialet.</p> <p>5. Klima: Til 2. gangsbehandlingen må det vises en alternativberegning med bevaring av eksisterende gymsal, og hvis riving opprettholdes må det gjøres en vurdering av gjenbruk av materialer fra gymsalen i ny bebyggelse. Vegetasjonsendringer og etablering av grønt tak på nytt bygg må tas med i utslippsberegningen. Det må også vurderes om forutsetningen om fossilfri anleggsplass som er lagt til grunn i beregningen, også kan fastsettes i planbestemmelsene.</p> <p>6. I og med at det er behov for mer hallkapasitet i bydelen, vurderer PBE at det er behov for en hall på denne størrelsen, så lenge dette passer inn i en helhetlig tilrettelegging for idretten i bydelen. Gjennom offentlig ettersyn ber vi om innspill fra etatene for kultur og idrett hvorvidt en ny konsertsal kan benyttes i forbindelse med kommunens kulturtilbud og hvorvidt det er aktuelt med mulig sambruk med Langhaugen vgs om hallen.</p> <p>7. Til 2. gangsbehandlingen må det gjøres en vurdering om bruken av hensynssone i plankartet er hensiktsmessig sett i sammenheng av de kulturmiljømessige inngrepene som foreslås. Alternativt bør utformingen av øvre plass og overgangen til nedre plass revurderes slik at kulturmiljøet i større grad ivaretas.</p> <p>8. Tiltakets beliggenhet og det at flere av brukerne har lang reisevei er ikke helt optimalt med tanke på minst mulig bilkjøring. Men de begrensede parkeringsmulighetene tilsier likevel at reisende til og fra området i stor grad vil måtte basere seg på gåing, sykling, kollektivt og samkjøring.</p> <p>9. Det er uheldig med en løsning som innebærer kjøring over skolens uteoppholdsareal og som gir inngrep i eksisterende</p>	<p>1. Tas ikke til følge. Forslagstiller har allerede sikret en rekke utformingskrav i formingsveileder, som vil bedre virkningen på høyder og volum. Ref, svar til merknad (3.) fra Byantikvaren over. Solceller på taket er ikke synlig fra bakkeplan, og har ikke vært kommentert av byantikvar. Byantikvar har heller ikke uttalt at nytt bygg vil redusere skolebyggets effekt som markør, og dette er også omtalt i kartleggingen av kulturmiljø som hører med planforslaget. Forslagstiller har i stor grad imøtekommet merknadene til byantikvar, men kan ikke redusere bygget med en etasje.</p> <p>2. Tas til følge. Merknaden baserer seg på et tidligere utkast til planforslag, men ikke det endelige planforslaget. Det er ikke lenger aktuelt med heistilkomst til taket. Foreslått takoppbygg er til kjøleaggregat som grunnet vibrasjoner ikke kan ligge over konsertsalen. Nye illustrasjoner som viser teknisk rom fra Slettebakksveien utarbeides. Solceller vil ikke være synlig fra bakkeplan.</p> <p>3. Tas til følge. Snarveien synes i illustrasjonsplanen. Etter ByArks merknader vil det også lages illustrasjoner av denne forbindelsen som viser overgang mot nabo.</p> <p>4. Dette er allerede ivaretatt og beskrevet i planbeskrivelsen. Bestemmelsene er formulert slik at solceller vil ligge lavere enn parapet, og vil ikke være synlig fra bakkeplan.</p> <p>5. Tas delvis til følge. Klimagassregnskapet er oppdatert iht merknader og ombrukskartlegging skal gjennomføres ved byggesak iht. Forskriftskrav. Ref. Svar til merknad (2.) fra Klimaetaten over. Vegetasjonsendringer er adressert i rapporten, men grønne tak er ikke relevant, da det ikke er grønne tak i prosjektet. Fossilfri byggeplass er lagt til grunn i klimagassberegningene. Bygget skal BREEAM-sertifiseres, og dette er ett av punktene for å oppfylle kravene. Det er ikke ønskelig med flere dobbeltkrav i prosjektet.</p> <p>6. Tas til orientering.</p> <p>7. Tas delvis til følge. Dette er vurdert og på grunn av de kompliserte hensynene til trafiksikkerhet og mange krysningspunkter mellom trafikkantgrupper ved avkjørselen fra Hagerups veg, er det umulig å bevare muren. Premisset om å gjenoppbygge den buede muren, utgår derfra fra bestemmelsene, og utgår dermed også som problemstilling. Utover dette er det utydelig hvilken konflikt det er mellom inngrepene som gjøres og hensynssone kulturmiljø H570_2, som kun fastsetter at det skal legges vekt på kulturmiljøets grønne og åpne karakterer. Det er i hensynssone H570_1, som gjelder bygget, hvor det er satt mer spesifikke føringer for</p>	<p>7. Bestemmelse om gjenoppbygging av buet mur innenfor hensynssone tas ut.</p> <p>9. Bestemmelse om varelvering på skoleplass utgår.</p>	<p>2og4 Nye illustrasjon som viser teknisk utstyr på tak fra gateplan.</p> <p>3. Snarvei vises tydeligere.</p> <p>5. Klimagassberegningen oppdatert.</p> <p>Fossilfri anleggsplass</p> <p>11. Illustrasjon er som synliggjør overvannsløsninger.</p>		

		<p>kulturmiljø. Terrengforskjellene på tomten gjør det utfordrende å få til en god internlogistikk dersom all varelevering skulle vært samlet på ett sted. Etter vår vurdering må løsning for varelevering bearbeides i det videre planarbeidet, fortrinnsvis løst fra Slettebakksveien.</p> <p>10. Til 2. gangsbehandlingen må antall parkeringsplasser vurderes redusert ytterligere, både for oppnåelse av nullvekstmålet, men også med hensyn til trafikksikkerhet og kulturmiljø innenfor planområdet.</p> <p>11. Det er mye åpne flater på et område med mye helning, og etter vår vurdering må håndtering av overvann i skråninger og trapper, som i praksis vil være åpne vannveier, vurderes.</p>	<p>hvordan kulturmiljøet skal ivaretas. Forslagstiller vil i dialog med PBE vurdere eventuelle revisjoner i hensynssonen når vi har bedre innsikt i hva konflikten gjelder.</p> <p>8. Tas til orientering.</p> <p>9. Tas til følge. Varelevering over skoleplassen utgår, og løses fra Slettebakksveien, og som tillegg fra Hagerups vei. Ref, svar til flere merknader over.</p> <p>10. Tas ikke til følge. Antall tilgjengelige parkeringsplasser er få som de er og reduseres ikke ytterligere. Det er derimot gjort gode grep for å bedre trafikksikkerheten ved avkjørselen. Ett av tiltakene som er gjort er å flytte mopedparkeringsplassene for å ivareta frisiktsonen.</p> <p>11. Prosjektering av utearealene har åpne overvannsløsninger. Planforslaget suppleres med illustrasjoner som bedre synliggjør åpne overvannsløsninger slik det er prosjektert.</p>			
--	--	--	---	--	--	--

Endringsskjema: Oppsummering av endringer av planforslag

Plankart	Reguleringsbestemmelser	Planbeskrivelse
<p><u>Justeringer etter høringsinnspill Fylkeskommunen</u></p> <p>1. Justering formålsgrense for Hagerupsvei, stopplomme, holdeplass for buss.</p> <p>2. Innført nytt arealformål AVT1 for sikkerhetssone stopplomme</p> <p>3. Nytt arealformål for avkjørsel SK, avkjørselpil fjernet</p> <p>4. Ny byggegrense mot fylkesevei</p> <p>5. Nytt symbol stenging av avkjørsel</p> <p>6. Innført midlertidig anleggsområde 3,5m fra kant fortau Hagerups vei.</p> <p>7. Linjesymbol for mur langs Hagerups vei</p> <p>8. Justert plassering frisiktlinjer</p> <p><u>Innspill fra BYM</u></p> <p>8. Ny hensynssone H540 grønnstruktur</p> <p>9. Justert geometri fortau FO5 (tidligere FO1), og sammenhengende fortau forbi avkjørsel. FO6 fjernet som arealformål</p> <p><u>Innspill fra Byantikvar</u></p> <p>10. Ny regulert høyde for konsertsalen (+76,5)</p> <p><u>Prosjektjustering</u></p> <p>11. Endret utnyttelsesgrad fra 4800 til 4900, som følge av etterkontroll arealer (overdekte utearealer var ikke tidligere medregnet)</p>	<p><u>Høringsinnspill BYM</u></p> <p>1. Ny bestemmelse som skal hindre spredning av fremmede arter.</p> <p>2. Ny bestemmelse som ivaretar hensyn til fiskemåke i hekketida.</p> <p>3. Krav til marksikringsplan for trær som skal bevares. Nye bestemmelser om sikring av trær i anleggsfasen innenfor felt GN og ny hensynssone H540.</p> <p><u>Høringsinnspill helsevern</u></p> <p>4. Krav til plan for trygg skolevei i anleggsfasen.</p> <p><u>Høringsinnspill byarkitekt</u></p> <p>5. Krav til materialbeskrivelse i forbindelse med rammsøknad.</p> <p>6. Krav til aktivitetselementer i uteområdene.</p> <p>7. Minstekrav til vegetasjonsdekke på uteområdene.</p> <p>8. Endret formingsveilder</p> <p><u>Høringsinnspill SVV, FK, BYM</u></p> <p>9. Minstekrav til lastesykkel, presisering av uklart sykkelkrav. Reduksjon av sparkesykkelplasser fra 100 til 50.</p> <p>10. Fjerne bestemmelse som tillater varelevering i skolegård.</p> <p>11. Stengt avkjørsel kan brukes i anleggsperioden</p> <p>12. Ta vekk bestemmelse om at veier skal utføres etter veinorm/håndbok.</p> <p><u>Høringsinnspill byantikvar</u></p> <p>13. Sikre bevaring av originalt inngangsparti med utsmykning i eksisterende skolebygg</p>	<p>1. Oppdatert illustrasjonsplan iht merknader.</p> <p>2. Reviderte veitegninger</p> <p>3. Nye illustrasjoner, snitt og oppriss</p> <p>4. Revisjon klimagassberegninger</p> <p>5. Supplerende overvannsnottat</p> <p>6. Beskrivelsen er endret for å reflektere bestemmelsene og plankart-endringer.</p> <p>7. Oppdatert trafikkanalyse</p>

	<p><u>Prosjektjustering</u> 14. Mindre justering i tekst med tanke på ordvalg for å presisere eller tydeliggjøre flere bestemmelser. 15. Endret utnyttelsesgrad fra 4800 til 4900, som følge av etterkontroll arealer (overdekte utearealer var ikke tidligere medregnet)</p>	
--	---	--

Merknadskart

Det har ikke kommet merknader fra naboer, med unntak av en merknad som dreier seg om feil adressat.